

Styrelsen for Evaluering og
Kvalitetsudvikling af
Grundskolen

Snaregade 10A
1205 København K.
Tlf. 3392 6200
Fax 3392 6182
E-mail
skolestyrelsen@skolestyrelsen
.dk

Skolestyrelsens opfølgning på udvalgte skolars overtrædelse af reglerne vedr. minimumstimetallene

4. november 2009
Sags nr.:
027.643.011

1. Indledning

I notatet redegøres for, hvorledes Skolestyrelsen påtænker at følge op over for de skoler, der har planlagt med under minimumstimetallene ifølge UNI•C's undersøgelser af de planlagte timetal i perioderne 2004/05-2006/07, 2005/06-2007/08 og 2006/07-2008/09. Skolestyrelsen vil gennemføre en samlet opfølgning på de tre seneste undersøgelser af timetallene, hvor i alt 1.196 skoler fordelt på 96 kommuner er berørt i en eller flere undersøgelser.

2. Baggrund

På baggrund af et politisk forlig om ændring af folkeskoleloven i 2002 blev der i august 2003 indført nye og mere fleksible regler om undervisningstimetallet i folkeskolen. De nye regler indebærer, at undervisningstimetallet fastlægges lokalt på baggrund af dels vejledende undervisningstimetal for de enkelte fag, dels visse minimumstimetal fastsat af Undervisningsministeriet.

Der er fastsat minimumstimetal for treårige forløb (indskoling, mellemtrinnet og udskoling) fordelt på tre fagblokke (humanistiske fag, naturfag og praktiske/musiske fag). Det vil sige, at der i opgørelsen gælder et generationsprincip, hvor der ses på undervisningstimetallet for den samme klasse over tid. Derudover er der fastsat specifikke minimumstimetal for fagene dansk og matematik i indskoling, historie på mellemtrinnet (dog først fra 2010/11) og klassens tid for alle tre faser. Endelig er der fastsat mindste årlige undervisningstimetal (basistimetale) for hvert klassetrin fra børnehaveklasse til 10. klasse samt et mindste årligt timetal for de obligatoriske fag (dansk, matematik og engelsk) under ét i 10. klasse.

De nye regler har betydet en ændring af ministeriets tilsynspraksis på området.

I efteråret 2006 offentliggjorde Undervisningsministeriet sin første undersøgelse om folkeskolens undervisningstimetal i skoleårene 2003/04-2005/06. Undersøgelsen belyste ovennævnte aspekter med undtagelse af forhold vedrørende det mindste årlige timetal (basistimetal). Skolestyrelsen fik det primære ansvar for opfølgningen af undersøgelsen, hvilket indebærer en konkret og individuel opfølgning over for de kommuner, der havde folkeskoler, som tilsyneladende ikke opfyldte minimumstimetalene. Opfølgningsopgaven løb over en toårig periode og indebærer, at styrelsen indhentede redegørelser og dokumentation fra alle skoler, der havde planlagt med under minimumstimetalene.

3. Forslag til en effektiv varetagelse af det fremtidige tilsyn med folkeskolens timetal

Der foreligger nu data fra UNI•C vedrørende undervisningstimetal for yderligere tre perioder, som der endnu ikke er fulgt op på. Der tilrettelægges en samlet opfølgning på undersøgelserne for perioderne 2004/05-2006/07, 2005/06-2007/08 og 2006/07-2008/09.

Nedenfor beskrives Skolestyrelsens forslag til, hvordan det forestående tilsyn med folkeskolens undervisningstimetal kan udføres. Hensigten er at sikre en hurtig sagsbehandling, således at de elever, som der er planlagt med for få timer for, kan kompenseres snarest muligt.

3.1 Drøftelser om opfølgning med KL

Skolestyrelsen har drøftet spørgsmålet om opfølgning på de seneste tre undersøgelser med KL på to møder. I den forbindelse har KL orienteret Skolestyrelsen om, at det er KL's formodning, at problemet i høj grad skyldes, at indberetningsværktøjerne ikke fungerer optimalt. KL mener i øvrigt, at en stor del af stigningen i den seneste undersøgelse kan forklares med indfasningen af et højere minimumstimetal for faget dansk i indskoling.

KL pointerede, at registreringen af time til time harmonerer dårligt med andre krav om undervisningsdifferentiering og tværfaglighed. Det er KL's oplevelse, at opgaven med at planlægge og registrere timer er en mindre væsentlig opgave, som tager tid fra kerneydelsen.

På den baggrund finder KL det ikke relevant, at gennemføre en individuel opfølgning over for kommunerne. KL fandt i stedet, at problemet skulle håndteres gennem vejledning og forbedring af indberetningssystemet.

KL har foreslået, at foreningen gør følgende:

- Udsender en såkaldt administrativ information til samtlige kommunaldirektører, som præciserer forpligtelsen til at gennemføre minimumstimetallene med en opfordring til, at kommunerne tjekker tallene igennem igen på baggrund af vores udmelding.
- Nævner problematikken på deres forestående direktørtræf for Børne- og Kulturdirektører.

3.2 En samlet opfølgning på undersøgelserne for perioderne 2004/05-2006/07, 2005/06-2007/08 og 2006/07-2008/09

Skolestyrelsen vil gennemføre en samlet opfølgning på de tre seneste undersøgelser af timetallene. En foreløbig analyse tyder på, at der er et vist sammenfald i de kommuner og skoler, der tilsyneladende ikke overholder reglerne i de tre perioder. På baggrund af en endelig sammenlignende analyse af undervisningstimetal for de tre perioder udarbejdes en oversigt over overtrædelser, der danner udgangspunkt for den konkrete opfølgning over for kommunerne.

Det lægges i øvrigt til grund for opfølgningen, at alle skoler, der har indberettet planlagte timetal over minimumstimetallene, også har afholdt timetal, der ligger over minimumstimetallene.

3.3 Krav om kompensation

Skolestyrelsen vil ligesom tidligere anmode om, at kommunerne sikrer, at eleverne kompenseres, hvor dette vurderes at være relevant. Formålet hermed er at sikre, at de elever, der har modtaget væsentligt under minimumstimetallene, ikke stilles fagligt ringere end andre elever.

Der fastsættes et væsentlighedskriterium, således at der kun kræves kompensation i forhold til skoler, der har et undervisningstimetal, der ligger betydeligt under minimumskravene. I forhold til de skoler, som har afvigelse på over 15 timer i klassens tid og 30 timer i de øvrige fag og fagblokke over den treårige periode, foreslås det, at Skolestyrelsen - i lighed med hidtidig praksis - anmoder kommunen om at sikre, at de berørte klasser får en passende faglig kompensation for de manglende timer.

Med Skolestyrelsens henstilling til kommunerne om at give en passende faglig kompensation overlades det til kommunalbestyrelserne at skønne over, hvad der vil være passende. Dette skyldes, at vurderingen af, hvad der er passende faglig kompensation, bl.a. vanskeliggøres af, at sagen omhandler manglende timer tilbage i tiden, hvorfor de pågældende elever

nu er flere klasser længere fremme i deres skoleforløb. Dette er særligt relevant for 2. og 3. undersøgelse.

Kommunalbestyrelserne vil i øvrigt bl.a. kunne basere deres skøn på en vurdering af, om undervisningen generelt har tilgodeset de trinmål, der gælder for de pågældende fag, og hvorvidt de berørte elever i dag har et fagligt niveau svarende til trinmålet på deres nuværende klassetrin.

3.4 Organisering og koordinering

Der etableres en intern koordinationsgruppe med deltagelse af Undervisningsministeriets departement, UNI•C og Skolestyrelsen, der skal sikre en løbende koordinering i forhold til tilrettelæggelsen og udførelsen af opgaven. KL inddrages, hvor det vurderes at være relevant.

Forud for, at opfølgningen på 2., 3. og 4. undersøgelse vedr. undervisningstimetallene påbegyndes, drøftes den valgte opfølgning med en repræsentant for de fem statsforvaltninger. Denne drøftelse har til formål at sikre, at Skolestyrelsen indsamler den fornødne dokumentation til brug for statsforvaltningernes vurdering af de sager, der evt. oversendes til deres opfølgning efterfølgende.

I lighed med tidligere vil Skolestyrelsen, hvor dette vurderes nødvendigt, inddrage statsforvaltningerne med henblik på at sikre, at kommunerne kompenserer de elever, der ikke har fået tilstrækkelig undervisning i henhold til reglerne.

3.5 Dokumentation

I forbindelse med opfølgningen på den første undersøgelse af undervisningstimetallet indhentede Skolestyrelsen dokumentation for undervisningstimetallet og kompensation fra de kommuner, der havde brudt reglerne. Kommunerne indsendte en forskelligartet og ofte mangelfuld dokumentation, og det var i mange tilfælde vanskeligt at vurdere kvaliteten af den fremsendte dokumentation.

For at sikre et ensartet grundlag for vurdering i opfølgningen på 2., 3. og 4. undersøgelse af undervisningstimetallene vil Skolestyrelsen lægge en redegørelse fra kommunen til grund for Skolestyrelsens vurdering af sagerne. Til brug for kommunernes redegørelse udarbejdes et indberetningsskema for hver skole til de afholdte timer, som kommunerne kan indsende som dokumentation. Heraf vil det fremgå, hvorvidt de enkelte skoler har afholdt minimumstimetallet. I skemaet skal det i øvrigt angives, hvad en eventuel overtrædelse skyldes, og om kommunen vil eller har kompenseret eleverne.

I forbindelse med den tidligere opfølgning på undervisningstimetallene konstaterede Skolestyrelsen, at en del skoler havde fejl i deres indberetninger af de planlagte timetal. I det omfang dette også er tilfældet i forbindelse med opfølgningen på 2., 3. og 4. undersøgelse af undervisningstimetallene, skal det sikres, at skolernes indberetninger ligeledes korrigeres i UNI•C's database over undervisningstimetallene. Skolestyrelsen vil i denne forbindelse henstille til, at skolerne inden en nærmere fastsat dato selv korrigerer tallene i UNI•C's database, så de stemmer overens med de tal, der indberettes i indberetningsskemaet til Skolestyrelsen.

4. Opfølgningens faser

Henvendelse til kommunerne

Skolestyrelsen indleder opfølgningen med at kontakte alle kommuner, der tilsyneladende overtræder et eller flere minimumstimetal. For samtlige skoler beder Skolestyrelsen om kommunens redegørelse for tallene, herunder for, hvordan de vil kompensere. Der gives mulighed for, at kommunen kan have fejlindberettet samt for at beskrive en allerede gennemført eller planlagt compensation over for eleverne. Hvis der er tale om en fejlindberetning gives kommunerne en måned til at få korrigeret deres indberetning i UNI•C's database over oplysninger om undervisningstimetal.

Behandling af de kommunale redegørelser

Skolestyrelsen behandler de fremsendte redegørelser med henblik på at vurdere, hvorvidt den enkelte sag skal afsluttes eller oversendes til statsforvaltningernes kommunale tilsyn.

I de tilfælde, hvor den enkelte skoles tilsyneladende overtrædelse af minimumstimetallene beror på en fejlindberetning, foretager Skolestyrelsen sig ikke yderligere.

I de tilfælde, hvor kommunen redegør for, at eleverne er blevet eller vil blive kompenseret, foretager Skolestyrelsens sig ikke yderligere.

Oversendelse af sager til statsforvaltningerne

Det forventes, at der ligesom tidligere vil være behov for at lægge et antal sager videre til statsforvaltningerne med henblik på at sikre, at kommunerne kompenserer de elever, der ikke har fået tilstrækkelig undervisning i henhold til reglerne.

5. Tidsplan

Tidspunkt	Aktivitet
November 2009	Forelæggelse af sag om opfølgning
November 2009	Drøftelse af dokumentation m.v. med statsforvaltningerne

November/ december 2009	Henvendelse til samtlige kommuner, der har overtrådt reglerne
Januar 2010	Frist for kommunernes indsendelse af redegørelser
Januar – marts 2010	Gennemgang af kommunernes redegørelser
Forår 2010	Skolestyrelsen udarbejder internetbaseret vejledning
April – juni 2010	Opfølgning overfor kommunerne samt evt. oversendelse af sager til statsforvaltningen

Christine Lindrum Iversen
Lokal tlf.: 26150
Kontor for Kvalitetssikring og Kvalitetsudvikling